

slovenske kulturne akcije

L. IX. 11. VOCERO DE LA CULTURA ESLOVENA 15. 6. 1962

EDINOST KRISTJANOV IN BODOČNOST SVETA

Kaj ima opraviti krščanstvo z bodočnostjo sveta? Mar nimata kozmos in njegova zgodovina v sebi neko zakonitost, ki nima s krščanstvom nobene zveze?

Ne! Sveta in človeštva si ne moremo misliti brez Boga, odtujena od Počela, ki ju je ustvaril in ju ohranja s svojo močjo in modrostjo. Ne, naš kozmos ni planet brez življenja. Bolj je podoben živemu organizmu s svojevrstno dušo in telesom kot mrtvemu kosu materije. Če si torej predstavljamo svet kot živ organizem s principom življenja v sebi in če imamo krščanstvo za ta princip, tedaj z lahkoto zaslutimo notranjo zvezo med krščanstvom in svetom. Razmišljanje o naši témi nam ne bo več nenavadno, temveč nam bo postalo domače in sodobno.

P. Daniélou trdi, da je v tem tudi problematika bodočega vesoljnega zbora. Pravijo namreč, da ima tri cilje pred seboj: vzpostaviti hoče edinstvo med kristjani, reformirati Cerkev in srečati se hoče s sodobnimi svetovnimi vprašanji. Poslanstvo Cerkev in vseh kristjanov je v ospredju vsega. Edinstvo med nami kristjani je prepotrben pogoj za uresničenje tega poslanstva. Zedinjenje kristjanov pa predpostavlja reformo v Cerkvi.

Ne reforma Cerkev same, a pregrupacija, preoblikovanje nas samih in cerkvene organizacije je potrebno. Njen hierarhični vrh mora znova, kot dober mornar, izmeriti razdaljo in nebeško stran.

V naši sodobnosti, enako kot nekdanj, je Kristusova Cerkev v svojem bistvu nedotakljiva in neranljiva, v svojem zunanjem izrazu in izživljanju pa spremenljiva in ranljiva za resničnost.

V svojem bistvu je krščanstvo vedno bilo, je in bo edino. In Kristusova molitev, „da bi bili vsi eno, da bi svet spoznal, da si me Ti poslal“, je delno že uresničena. Edinstvo je naša odlika in slava. Znamenje, da nad nami bedi božje oko.

Vendar smo mi kristjani pred sodobnim areligioznim in protikrščanskim svetom podobni veliki, med seboj sprti družini. Družbene, politične in kulturne raznolikosti nas razdvajajo. Raznolikosti, ki so same po sebi nujne in dobre, nas zavajajo v partikularizme in provincializme. Cerkevna geografija vznemirjajoče sovпада z družbeno-politično. Tako smo ravno v času bliskovite, ogromne tehnične civilizacije ovirani pri oznanjanju blagovesti. Zapad je že dal vsemu svetu svojo znanost, v dajanju krščanstva tujim kulturam pa neopravičeno zaostaja.

Toda kljub manjvrednosti, v kateri nas sedaj še drži naša needinost, nismo in ne moremo biti pesimisti. Naša iskrena samokritika, Kristusova in naša potrpežljiva in ponižna molitev, že prinašajo obilne plodove. Sredi vseh krščanskih skupin vstajajo gibanja in stremeljenja k edinosti. Katoličani, pravoslavni in protestantje smo pripravljeni — brez vsakega izdajstva resnice, ki jo moramo pričevati — izpolnjevati se med seboj in opravljati kolektivna dela ljubezni. Ne moremo ostati gluhi ob klicu slobodne agnostične inteligence in revežev, lačnih resnice in kruha. Od rešitve edinosti med kristjani zavisi v veliki meri rešitev sodobnega sveta pred grozečim propadom.

Dr. P. K.

Spomni se, o Gospod, svoje Cerkev. Mi molimo zanjo. Zberi jo s štirih strani zemlje, spremenjeno v edinosti in ljubezni, kakor kruh in vino zmleto in sprešano skupaj, da postaneta Tvoje telo in Tvoja kri. Daj ji kruha edinosti, vina opojne ljubezni.

Naj ne nudi svetu slike pohujšljivega Babilonskega stolpa, ampak podobo Cerkev ob Binkošti.

Naj ne bo v očeh sveta podobna pošastni spaki telesa z mnogimi glavami, ampak naj bo samo ena glava, kajti imamo samo enega pastirja za eno samo čredo, enega gospodarja za eno samo delavnico, ker imamo samo en krst, enega samega Duha, enega samega Gospoda v obilnosti darov in milosti.

Naj veje tudi nad njo Tvoj Duh, naj jo preveva in naj jo po raznoterih poteh, po katerih bi bila razpršena, vodi na isti kraj srečanja, k mizi miru, na praznovanje veselja.

MICHEL HAYEK
(Bulletin du Cercle
Saint Jean Baptiste,
VI-VII, 1961, No. 8)

Izšlo:

Stanko Majcen

POVESTICE

kot zadnja knjiga 6. letnika

DARUJTE

ZA TISKOVNI SKLAD

GLASA!

SLOVENSKA KULTURNA AKCIJA
Filozofski odsek

Četrti kulturni večer, sobota 16. junija 1962 ob 19. uri v salonu
Bullrich, Sarandí 41, Capital
Predaval bo dr. Pavel Krajnc

EDINOST KRŠČANSTVA IN BODOČNOST SVETA

Začetek bo točen. Ker je uporaba dvorane zvezana s povečanimi stroški, prosimo za prostovoljne prispevke ob vhodu.

TARIFA REDUCIDA
Concesión 6228
Registro Nacional
de la Propiedad Intelectual
Nº 624.770

Prvi letošnji kulturni večer v okviru SKA („Pedagoške naloge bližnje prihodnosti“) je bil 5. V. 1962. Začel ga je preds. R. Jurčec, ki je pozdravil navzoče in uvedel predavatelja. Dr. Vinko Brumen je izvajal naslednje misli:

V sodobni pedagogiki opazamo težnje po preosnovah, ki stavijo nove naloge vzgojni politiki. Taki sta tudi težnja po raztegnitvi šolske obveznosti do 16. ali vsaj delno celo do 18. življenjskega leta in pa težnja po boljši tehnični izobrazbi. Obe ti težnji, ki po svoje skušata uresničiti program gesla „srednjo šolo za vse“, povzročata večje organizacijske spremembe zlasti na področju srednje šole. Že tradicionalna gimnazija išče novih oblik, kajti težko je imeti en sam tip srednje šole, ki bi bila primerna za vse tipe učencev. Poleg gimnazije pa nastajajo nove srednje šole tehnične smeri, ki nočejo biti le nekake poklicne pripravnice, ampak hočejo pomagati učencem tudi do prave izobrazbe in sicer do najvišjih stopenj. Zamisel takih šol stavi pedagogiki celo vrsto novih nalog, zlasti mora ta skrbno pretehtati izobrazbeno vsebino novih šol. Obenem pa bo treba dobiti za vse te šole učiteljev. Ker se že tako vedno bolj poudarja potreba po visokoškolski izobrazbi tudi ljudskoškolskih učiteljev (in v mnogih deželah so jo že dosegli), se nudi edinstvena prilika, da se uredi po enotnem vidiku šolanje vsega učiteljskega stanu, ne da bi se zanemarile posebne potrebe vsake skupine. S tem reformno gibanje sega tudi na področje visokih šol.

Po predavanju je bila debata, ki je pokazala, da bi bilo potrebno še eno predavanje kot nadaljevanje tu nakazanih vprašanj. In to predavanje je bilo kot tretji kulturni večer v soboto 2. junija z naslovom „Problemi vzgoje odraslih.“ Predavatelj dr. V. Brumen je v tem predavanju razgrnil naslednja vprašanja:

Kljub daljši šolski obveznosti in vedno večjemu številu mladine v srednjih in visokih šolah tudi danes čutimo potrebo po intenzivni vzgoji odraslih, to je po vzgojni pomoči tistim, ki so končali redno šolanje in se ustalili v poklicu. Klasične oblike te vzgoje je ustvarilo prejšnje stoletje: ljudske visoke šole danskega izvora in ljudske univerze („raztegnitev univerze“), nastale na Angleškem. Mi Slovenci smo v svoji široko razpredeni ljudski izobraževalni organizaciji ustvarili posodo tipično naši obliki vzgoje odraslih in smo lahko nanjo in na njeno delo ponosni, četudi nečemo prezreti njenih slabosti. Po drugi svetovni vojni pa so nastale na Nemškem zelo zanimive „evangelizacijske akademije“, od katerih bi se tudi dalo mnogo naučiti. Vsebinsko sodobne vzgoje odraslih pa bi morala biti predvsem pomoč današnjemu človeku, da bo mogel držati korak z življenjem, ki tako naglo napreduje, da bo znal ustvariti pravilno sožitje s soljudmi, da bo znal dati pravo ceno novim iznajdbam in pridobitvam itd.

Večji del predavanja je bil posvečen potrebam in možnostim vzgoje odraslih v naši izseljenki skupnosti. Predavatelj je nakazal vrsto vprašanj, pred katerimi stoji naš človek, a katerih reševanju kot posameznik največkrat ni kos. Omenil je, da je za uspeh izpolnjen vsaj en pogoj: imamo namreč v vsaki močnejši skupnosti lasten slovenski dom, ki naravnost terja neke kulturne vsebine. Izpolniti pa bi bilo treba še nekatere druge pogoje, zlasti pa najti skupino ljudi, ki bi v resnem študiju iskali načelnih rešitev vprašanjem, ki sedaj in tukaj zanimajo in mučijo našega človeka.

PO STOPINJAH B. L. PASTERNAKA

V Frankfurtu na Maini izdajajo Rusi nove emigracije revijo „Grany“ (Meje), ki ima namen objavljati literarna dela zdomcev, saznanjati Zapad z deli, spisanimi od sovjetskih državljanov (priobčila je pesmi dr. Živaga!), pa tudi Ruse z zapadnimi pisatelji (tako je prinesla prevode Bernanosovih romanov).

V 48. zvezku revije „Grany“ (oktober-december 1960) je bila priobčena daljša povest (113 strani!) nikomur do tedaj znanega pisatelja M. Narymova pod naslovom „Nespetaja pesnja“ (Neizpeta pesem). (Glej „Russkaja mysl“, 24. marca 1962).

M. Narymov pripoveduje dramo pisatelja in umetnika Antona, ki ne more tiskati svojega dela, ker uredniški odbori sodijo, da njegovi spisi vsebujejo „ideološke nedoslednosti“ in pomanjkljivosti. Ko Anton zastoj išče izdajatelja, njegovi sorodniki in prijatelji po vrsti izginjajo po zaporih. Slednjič tudi on konča v „konclagerju“.

Pred zaglavljenim povesi je uredništvo revije natisnilo naslednjo opombo z avtorjevim pripisom: „V našo redakcijo pristopil konvert s publikujemo nižje rukopisju, na katerom byla sledujuščaja nadpis (pravopisanije sohranjajem): ‘Prošu Vas uveziti etu rukopis iz našej strani (iz „socialističeskijh“ stran). Jesli u vas net takoga želanija ili vozmožnosti, sožgete jejó, no ne ostavljajte zdes (tu) i ne pokazyvajte nikomu iz sovjetskijh podannyh. Beregite (pazite se) ot pohiščenija (rop, tatvina, ukrabljenje).“ (Tega pisma z ovojnice pač ne kaže prevajati, ker mislimo, da vsak izobražen Slovenec med svetovnimi jeziki jezik največjega slovanskega naroda vsaj razume.)

Najprej se je avtor s prošnjo za prenos rokopisa v zamejstvo obrnil na nekega turista iz Francije, toda ta mu ni ustregel. Šele leta 1960 je dobil nekega Nemca, ki je bil pripravljen rokopis prenesti čez mejo. Po prihodu v Nemčijo ga je takoj odposlal reviji „Grany“.

Pseudonim je bil razrešen šele, ko je avtor po objavi „Neizpete pesmi“ v Nemčiji prepis v zamejstvo poslanega prvopisa

— Po dvanajstih letih je izšel v Ljubljani nov Slovenski pravopis. Ne gre za „pravopis“ v prave smislu besede, ki bi mogel obsegati komaj nekaj desetlin strani. To je tudi slovar slovenskega jezika in pa vodič za pravorečje. Izdala ga je Slovenska akademija znanosti in umetnosti. Sestavili so ga Anton Bajec, Rudolf Kolarič, Lino Legiša, Janko Moder, Mirko Rupel, Anton Sovre, Matej Šmalc, Jakob Solar in Fr. Tomšič. Obsega 1054 strani. Na koncu so mu dodane tudi praktične zanimivosti: slovenske in mednarodne kratice, aktualna korektorna znamenja in pa prošnja bralcem, naj pošljejo morebitne utemeljene pripombe, predloge in potrebne popravke založniku. Slovanski del obsega nad 100.000 besed in okoli 200.000 zvez, dvojnic ter pomenskih odtentkov. (SP, 1950 je imel približno 90.000 besed in nekaj nad 110.000 dvojnic.) Že po hitrem pregledu je videti, da je v marsičem novi „pravopis“ spremenil svoja pravila, da pa ni bistvenjših sprememb. — Za Slovence v svetu je pa posebne važnosti prav slovanski del, že ko Slovenci ne moremo priti do svojega definicij-

skega slovarja. Sestavljalci so gotovo načrtno upeljali mnoge besedne razlage, izpeljanke, itd. In tako vsaj deloma zamašili to tragično vrzel.

Od vseh izdanj namenjenih ljudskim množicam (katalogi, leksikoni itd.) je to najbolj solidno, pretehtano delo, kar jih je domovina izšlo zadnjih deset let. Je dokaj ljubezni do slov. jezika pa tudi naše kulturne zmogljivosti. Vsakemu Slovincu v zamejstvu, ki ve, da je jezik eno orodje pri zgraditvi osebnosti in ki sebi in svojim hotel pripomoči, je nepogrešljivo pomagalo. Pisec in vsem, ki jim je jezik še posebej blizu pa še poseben dar.

— Bruseljski kongres Pena je tudi izvolil novo predsedstvo. Italijanskim pisateljem Moravijem je prevzel predsedstvo nizozemski pisatelj Victor Van Vriesland, prva podpredsednica je argentinska pisateljica Victoria Ocampo, drugi podpredsednik pa Poljski Parandowski.

— Švicarski dramatik Dürrenmatt je napisal novo delo „Fischli“ in je bila premiera v Zürichu. Delo se dogaja v norišnici.

priložil prošnji za dovolitev potovanja iz Sovjetske zveze, ki jo je naslovil na N. S. Hruščeva. Z enako prošnjo se je obrnil na prezidij Vrhovnega sovjeta.

Nosilec psevdonima M. Narymov je Mihail Aleksandrovič Narica, štirinajstletni let stari kipar in profesor na Umetnostni akademiji v Leningradu. Pod Stalinom je bil dvakrat aretiran in je več kot deset let presedel v zaporih in v konfinaciji. Leta 1957 je bil oproščen in se je spet mogel naseliti v Leningradu.

Tudi v pismu Hruščevu M. A. Narica brani tezo, ki jo je ponazoril v svoji povesti: „Imam kapitalizem za nemoralen in človeka kvaren sistem, toda to, kar vi — pravim vi — imenujete socializem, dejansko ni nič drugega kot ena izmed različnih kapitalizma (...). Še daleč ne mislim, da bodo 'gospodarji kapitalističnega sveta' moj roman sprejeli s kakšnim globokim veseljem. Vendar je tam vsaj svoboda, čeprav le relativna, za umsko dejavnost.“

Odgovor na pismo je bila aretacija. Od tedaj (13. oktobra 1961) ni več vesti o usodi M. A. Narica. Niti se ne ve, če je že bil sojen za zaprtimi vrati. More biti obsojen na deset let ječe. To kazen sovjetski kazenski zakonik predvideva za prestopke objavitev literarnih del, ki jih je partija obsodila, v zamejstvu.

Naricin primer je vzbudil veliko vznemirjenje med umetniki in mladino v Leningradu. Posebno še, ker je tudi njegova rodina, čisto po stalinistični tradiciji, morala že veliko trpeti. Sin je izgubil skromno službo, po nekaterih poročilih je celo poskusil somor. Družina živi v hudi bedi.

Da bi obrnila pozornost svetovnega javnega mnenja, je revija „Grany“ ob primeru Naricinih sklicala 15. marca 1962 tiskovno konferenco v Parizu, intelektualnem središču sveta. (Glej „Ruska misel“, 24. marca 1962.) Vsi navzoči množični častniki so izrazili upanje, da bodo sovjetske oblasti razumele, da bi osvoboditev M. A. Naricova bila konkreten dokaz, da v Sovjetski zvezi po XXII. kongresu kom. partije veje v resnici nov veter.

Gotovo bodo zapadni vesti budilci kakor Bertrand Russell, Fr. Mauriac in Martin Buber, ki dvigajo glas zoper najstrožje kaznovanje ekonomskih prestopnikov v ZSSR, našli besedo protesta zoper preganjanje izrazov duhovne svobode v isti deželi...

F. D.

— „Kat. glas“ je v svoji številki z dne 22. marca ponatisnil interview, ki ga je objavil GLAS kmalu po izidu Beličičeve „Nove pesmi“. List dodaja: „Ta njegov interview ponatiskujemo v upanju, da bo še kdo od naših kritikov kaj povedal o tej knjigi, ki je vsa tako domača, kakor je domač naš Kras in tržaško mesto.“

— V Bruslju se je začel pred kratkim kongres PEN klubov. Zanimivo je, da sta bili na kongresu za Madžarsko dve delegaciji in sicer ena iz Madžarske in druga iz vrst zamejskih madžarskih književnikov. (Ali ne bi kazalo tudi za Slovenijo terjati navzočnost dveh delegacij, saj je v zamejstvu nekaj književnikov, ki so bili člani Pena pred letom 1945.)

— Letošnji „Glasbeni maj“ v Florenci bo trajal od 12. maja do 23. junija. V mestnem gledališču Della Pergola bodo uprizorili Trappetoovo opero „Antigone“, Mozartovo opero „Idomeneo“ in „Paisiellovo opero „La Molinara“. Ob koncu glasbenega maja bodo uprizorili v parku Gluckovo opero „Ifigenija na Tavridi“ v izvirnem nemškem besedilu.

— Zanimivo je vedeti, kdo je ustanovitelj PEN kluba? Misel za ustanovitev je leta 1921 sprožil angleški pisatelj Galsworthy, ki je menil, naj bi se pisatelji združili v borbi za pravo svobodo. V ustanovni listini je določba, ki pravi, da literatura ne pozna meja, dasi priznava posamezne narode. V vojnih časih se mora ohraniti spoštovanje do vseh duhovnih stvaritev. Člani Pena morajo pobijati vojno razpoloženje med narodi in preganjati razredno borbo med plemeni ali sloji. Braniti morajo svobodo tiska in biti proti širjenju umazane literature ter preganjati laž in potvarjanje.

— V Ljubljani je umrl star šele 54 let igralec Stane Potokar, ki je po vojni bil med najvidnejših slovenskih igralcev.

— Slovenski slikar Jože Horvat, s psevdonimom Jaki, je razstavljal v Pealm Beachu na Floridi v ZDA. Razstava je obsegala predvsem mistično dekorativne grafike. Konec marca pa je isti slikar skupno s kiparjem Jožetom Pohlenom odprl razstavo v baru „Tivoli“ v Trstu.

RAZSTAVA UMETNOSTNE LOTERIJE

Umetniki, ki so k loteriji SKA prispevali svoja dela, niso vsi v izseljenstvu delujoči mojstri, so pa predstavniki nekako poglavitnejših struj, ki so zavzemale zadnjih 40 let slovenske umetnosti.

Nastarejši med njimi, ki je njegova umetnina za nas deponirana v Evropi, France Kralj, je bil voditelj slovenskega ekspresionizma, pozneje s svojimi sopotniki, ekspresionisti, tako zvanega novega realizma, ki je vsekakor imel od ekspresionizma mnogo dediščine. To kaže tudi njegov brat Tone, kjer sta perspektivistično manjšanje figur proti ozadju in plastično osenčevanje figur gotovo novi realistični pridobitvi, kompozicija je pa še ekspresionistična.

Kipar France Gorše se niti ne poslužuje tolikih risarskih pripomočkov, kot Kralja, vendar je iz zasnove njegove risbe materinstev razvidno njegovo plastično hotenje. Deset let pozneje je spet močnejši njegov interes za ekspresionistične forme, podobno kot pri Meštroviću, o čemer priča njegov angel, ki kljub zaokroženosti ne ustvarja plastike.

France Ahčin je bil učenec uvodoma omenjenega Franceta Kralja, a se je pozneje razvijal zelo samostojno, najsi je prišel še v šolo italijanskega ekspresionista Romanelli. Sprva še vezan na blok kiparske materije, se je povzpел do neke dinamike, do ljubkosti male plastike, do nekega lirizma.

Izraziti primerek novega realizma je Kramolčev Avtoportret.

Bara Remec, izšla iz šole neopresionista Beciča, izkazuje v svojem poznejšem razvoju poseben dar za kompozicijo. Čeprav so v novem svetu razumljiva teženja po realizmu, je vendar na razstavljeni risbi najbolj značilna lahkota, veliko znanje umetnice, ki je zajela argentinski gorski svet.

Problematični Avgust Černigoj, sicer prvi slovenski abstraktist, je vedno znal slikati tudi v drugih stilih, pri čemer se je nemalo krat zarisal, kot bi se pri teh drugih stilih ne smel.

Kot Gorše v Ameriki, se je tudi M. Savinškova sprva otepala abstraktnosti, pa je potem uporabila abstraktne barve za konkretno risbo.

Aleksa Ivančeva, bolj zavzeta za abstraktnost, se ob prihodu v Afriko vendar ni mogla odreči tamošnjih močnih barv ozračja in tudi ne afriških fiziognomij, s katerimi je ilustrirala svoj „Vhod v Afriko“.

Milan Volovšek, ki ga z Baro Remec družijo interes za kompozicijo, je sedaj nekam ploskovit, kar je bila nekaj časa tudi Bara.

Trenutno je na vrhu abstrakcije že omejeni Kramolc, a naslov njegovemu liku „Kresna noč“ je tak, da tudi pri njem lahko sklepamo na konkreten impulz.

Bolj res abstrakten je absoluten umetniški šole SKA Ivan Bukovec. Menim, da je bil njegov namen z novejšimi tuši doseči neko barvno sozvočje ali barvni kontrast, pri čemer se je predal bolj slučaju kot poskusu. Njegovo Tihožitje je pa še plod uspešne šole ge. Bare Remec.

Drugi absoluten te šole France Papež se zdaj poslužuje likov, kot so jih pred 60 leti upodabljali naši impresionisti, takrat imenovani prvič „nerazumljivi abstraktnosti“.

Vsekakor pestra vrsta slovenske umetnosti zadnjih desetletij!

M. M.

doma in po svetu

— V eni prejšnjih števil smo omenili, da v založbi UNESCA pripravljajo izdajo enega največjih poljskih romanov PUNČKA (Lalka), ki jo je spisal pri Slovincih dobro poznani pisatelj Boleslav Prus. Danes dopolnjujemo, da bo mednarodna ustanova s tem počastila 50-letnico smrti tega velikega poljskega epika poromantične dobe (1847-1912), katerega knjigo so samo po vojni na Poljskem izdali v 9.400.000 izvodih. Največ novih izdaj (milijon izvodov) je imela povest Straža, ki jo je Slovincem že zdavnaj poslovenil dr. Virant, ko je bil še vseučiliščnik. Prusov znani roman Faraon, poznan Slovincem po prevodu prof. dr. F. Koblarja, pa bo po vsej verjetnosti doživel filmsko realizacijo, za kar teko že pogajanja med Varšavo in Parizom, kajti za filmanje se zanima Franco-London-Film.

— V Florenci je bil kongres evropske skupnosti pisateljev. Prišli so med drugimi turški pesnik Nazim Hikmet, angleški pisatelj John Lehmann, predsednik društva romunskih pisateljev Mihai Neiuć, predsednik Društva danskih pisateljev Jepsen, nemški pisatelj Hermann Kesten, ukrajinski pesnik Nikolaj Baján, predsednik društva jugoslov. pisateljev Tanasije Mladenović, portugalska pisateljica Augustina Bessa Luis in mnogi drugi. Vseh udeležencev je bilo nad 300. Občni zbor se je začel v florentinski mestni hiši v navzočnosti La Pire.

— Angleški dramatik Christopher Fry je napisal dramo „Curtmantle“, in obravnava v njej probleme, ki jih je obdelal že pesnik in dramatik T. S. Eliot v delu „Umor v katedrali“. Delo je z velikim uspehom uprizorilo gledališče v Mannheimu.

— Eno največjih literarnih nagrad, ki jo poklanja štirinajst največjih evropskih knjižnih založb, tako imenovano nagrado „Formentor“, sta si delila letos nemški begunec Uwe Johnson in rimska pisateljica Dacia Maraini. Nagrada je imenovana po letoviskem mestu Formentor na španskem otoku Malorki, kamor pošiljajo največja evropska založništva svoje najboljše pisatelje, ki potem določajo najboljše knjige tistega leta ter je ta nagrada najvažnejša nagrada „starega sveta“. Lani je dobil to nagrado argentinski pisatelj Jorge Luis Borges, po pokojnem Hugu Wastu ravnatelj državne knjižnice ter najvidnejši predstavnik argentinske sodobne književnosti. Letošnji prvi nagrajenec je nemški begunec iz Vzhodne Nemčije Uwe Johnson, ki je po begu iz Vzhodne Nemčije živel nekaj časa po taboriščih v Nemčiji, potem pa je prišel v Italijo, kjer živi sedaj. Napisal je povest „Tretja knjiga o Achimu“, ki je nekak življenjepis kolesarskega prvaka Vzhodne Nemčije Achima, podan pod tremi vidiki: pod političnim, potem pod vidikom samoopazovanja, in tretjim, ki naj bi bila resnična podoba Achima. V dnu vsega pa je usoda razdeljene Nemčije v dva nasprotna si sveta, v katerih je težko imeti še vero v karkoli. Ta muka in tesnoba sodobne nemške tragike je podana večkrat sicer v nasprotjih, vedno pa sugestivno. — Drugi del nagrade pa je dobila 25-letna italijanska Dacia Maraini za povest „Doba nemira“. Za nagrajitev te povesti se je najbolj potegoval pisatelj Moravia, predsednik PEN-kluba. — Drugo nagrado pa je dobil iraški pisatelj Fereidoun Hoveyda za avanturistično povest o arabskem mladeniču, ki študira v Parizu ter tako niha med evropsko in orientalsko civilizacijo. Poudarjena je teza, da Evropejci niso na višini idej in svoje kulture.

RAZSTAVA PODOB IN KIPOV SLOV. UMETNIKOV

NAMENJENIH ZA DOBITKE

IV. UMETNOSTNE LOTERIJE SLOV. KULT. AKCIJE

V SLOMSKOVEM DOMU, V RAMOS MEJIA,
v soboto, 30. junija 1962 ob sedmih zvečer.

Uvodno besedo o pomenu Slovenske kulturne akcije in kulturnega dela med slovensko emigracijo bo imel dr. *Tine Debeljak*. Predavanje o slovenskih likovnih umetnikih v izseljenstvu in razlago njihovih razstavljenih umetnin pa umetnostni zgodovinar *Marijan Marolt*.

Udeležite se v čim večjem številu te izbrane razstave najvidnejših slovenskih umetnikov v izseljenstvu.

OGLEJTE SI UMETNINE, NAMENJENE ZA DARILA
ZADETIH SREČK SLOV. KULT. AKCIJE!

KUPITE SREČKE! ŽREBANJE BO 17. AVGUSTA 1962

— Avstrijsko prosvetno ministrstvo je popolnoma kapituliralo pred Karajanom, ki je umaknil ostavko kot dirigent Državne opere pod pogojem, da bo ministrstvo imenovalo za uprav. opere prof. Walterja Ericha Schaferja, bivšega ravnatelja vürtemberskega gledališča v Stuttgartu.

— Kakor poroča Kurier polski, bo prihodnje tedne prišel v Buenos Aires direktor Centruma slovanskih študijev v Kanadi in podpredsednik Glavnega odbora fonda Paderewskega prof. T. Domaradzki z namenom, da stopi v stik z argentinskim prosvetnim ministrom kakor tudi z rektorji tukajšnjih univerz glede ustanovitve slavističnih stolic, predvsem

polonistike. Prihaja s pooblastili za štipendije profesorjem in dijakom.

— V založbi Slovenske akademije znanosti in umetnosti sta izšli dve skladbi sodobnih slovenskih skladateljev in sicer „II. simfonija“ L. Marijana Škerjanca ter prvi del simfoničnega cikla „Davnina“ Marijana Kozine. Škerjančeva simfonija se uvršča v splošni evropski tok impresionistične glasbe, katere predstavnik na Slovenskem je, izrazitejši domači značaj pa ima Kozinova „Davnina“. Kritiki P. Kuret piše o tej skladbi, da se je skladatelj s tem delom iz cikla daljše skladbe hotel oddolžiti svoji rodni Dolenjski.

— Slovensko dramsko delo je prodrlo v dunajska gledališča. Renaissance Theatre je uprizoril delo Kristine Brenkove „Najlepša roža“. Mladinsko delo je izzvalo mnogo pozornosti in želo velik uspeh.

kronika

Za TISKOVNI SKLAD GLASA so darovali: Č.g. Leopold Miheč, ZDA, 5 dolarjev; Oton Muhr, ZDA, 5 dolarjev; Franc Benko, S. Justo (Bs. As.), 100.— pesos; R. Wagner, Florida (Bs. As.), 40.— pesos. Vsem: lepa hvala!

„GLAS“ ureja Ruda Jurčec. Izdaja ga Slov. kult. akcija, Alvarado 350, R. Mejía, Prov. Buenos Aires, Nakazila na ime Rodolfo Dernovšek, Tiska tiskarna „Baraga“, Pedernera 3253, Buenos Aires.